793.

EUSEBII PAMPHILI

MARTYRUM HISTORIAE

FRAGMENTUM

NUNC PRIMUM LATINA INTERPRETATIONE ORNATUM

A FRANCISCO IAVARONE

THEOLOGIAE DOGMATICAE

IN REGIA STUDIORUM UNIVERSITATE

PROFESSORE SUFFECTO

AC REGIO HERCULANENSIUM VOLUMINUM INTERPRETE.

NEAPOLI

TYPIS VINCENTII URSINI

CIƆIƆCCCXVIII.

ERRATA	CORRIGE
Pag. 9. vers. 11. μενην	μενειν
10. 17. παοειληφει	παρειληφε
11. ult. εξαιτησασθαι	εξαιτησεσθαι
13. 11. παραληεσθαι	παραληψεσθαι
14. ult. εζηλωτο	εξηλασαν
15. 16. προσηκτη	προσηχθη
21. 18. γεγονος	γεγονως
21. 6. uto elige	cito elige
23. 25. to ac illius etc.	illius etc.
24. 22. imo varios	et varios
30. 17. quorum alii	quorum aliqui

ILLUSTRISSIMO AC REVERENDISSIMO

D. ALOYSIO CASSITTO

SACRAE THEOLOGIAE MAGISTRO

EIUSDEMQUE FACULTATIS

IN REGIA STUDIORUM UNIVERSITATE PROFESSORI

FRANCISCUS IAVARONE

S. P. D.

Tibi cum primis docto, et erudito, ego qui neque ingenio satis, et doctrina parum valeo, levidense hoc munusculum crasso, ut aiunt, filo numquam offerre ausus essem, nisi duo praesertim me diu mul-

tumque haesitantem ad id faciendum induxissent. Alterum, quod etsi vetus istud Fragmentum recenti interpretatione ornatum molis tenuitate, et offerentis nomine te minime dignum videatur; illius tamen Eusebii nomen praesefert, cuius Tu zelum in Catholica Religione defendenda tum scripto, tum voce aemulari studes. Alterum quod Tu tantam erga me animi benevolentiam ostendisti, ut non modo meas vel tenuissimas exercitationes non despexeris, sed etiam benigne complexus, me viribus licet pene destitutum ad tua vestigia in Theologico curriculo premenda humanissime incitaveris. Hac ipsa igitur facilitate, et humanitate tua Opusculum hoc accipias, tuoque Nomine tuearis, et ornes, vehementer etiam atque etiam rogo. Interim Deus te quam diutissime salvum incolumemque servet, atque illis cumulet honoribus, quibus magis magisque Ecclesiae utilitati, Patriae honori, amicis praesidio esse possis. Vale. Idibus Iuniis CIↃIↃCCCXVIII.

PRAEFATIO.

Fragmenti huius, quod pridem ex Bibliotheca Matritensi ab Iriarte (a) editum ego nunc latina interpretatione ornandum curavi, quis fuerit Auctor, et quem sibi proposuerit finem diu multumque cogitavi: atque adeo varias, quae mihi in mentem venerunt, opiniones, et varia in singulas rationum momenta tibi, erudite Lector, gravissimum iudicium tuum prolaturo ingenue exponam. Primum quidem, quum titulum, ac totum Opusculum celeriter percurrissem, in eo frusta quaedam ad Martyrum agones spectantia comprehendi facile perspexi; quae tamen non Eusebius, sed nescio quis alius ex Ecclesiastica Eusebii Historia decerpsisse videbatur. Noveram enim ea tempestate, qua non typis, sed calamo veterum Scriptorum Opera posterorum memoriae commendabantur, exscriptores, ut labori et impensae parcerent, persaepe ea inde delegisse, quae ad aliquem praefinitum sibi scopum collineare censebant; cuius rei in manuscriptis Codicibus sexcenta identidem ante oculos obversantur exempla. Quod item in nostro Fragmento factum fuisse verba ipsa, quibus inscribitur, mihi quodammodo in animum inducebant: Ἐκ της Ευσεβιου του Παμφιλου Ἐκκλησιαστικης Ἱστοριας περι των κατα διαφορους καιρους

 εν

(a) Cod. XXXII. fol. 158.

ιν διαφοροις Πολ εσιν αθλησαντων Ἁγιων Μαρτυρων· *Ex Eusebii Pamphili Ecclesiastica Historia de Sanctis, qui, diversis temporibus, variis in Urbibus, Martyrii certamen subierunt*. Accedebat quod ea omnia, quae hic narrantur, ego in Ecclesiastica Eusebii Historia, collatione diligenter instituta, uberius ac fusius descripta plerumque deprehendebam.

Sed, re paullo diligentius perpensa, in aliam omnino partem nec pauca, nec parvi ponderis argumenta me impellebant. Primo enim titulus modo memoratus nimium nos commovere non debet; siquidem animadvertimus librariorum incuria vel audacia titulos in manuscriptis exemplis non raro fuisse vel interpolatos, vel apocryphos. Etsi vero concedamus titulum genuinum prorsus fuisse, non sequitur tamen Eusebio esse abiudicandum; nam optime fieri potuit, ut Eusebius ipse his verbis indicare voluerit eadem, quae hic leviter attigerit, in sua Ecclesiastica Historia large cumulateque descripsisse. Illud deinde hanc potius retinere sententiam suadebat, quod Ecclesiasticam Eusebii Historiam cum nostro Fragmento comparans nec eosdem Martyres, nec eumdem ordinem in utroque Opere observabam; quod quidem unum non fuisse alterius epitomen non obscure significat. Cur enim, ut duo tantum rei, quam per se quisque videre potest, addam exempla, Metrodorum Polycarpi socium, Carpum, Papulum, Agathonicum, quos Eusebius cum ceteris Smyrnae Martyribus laudat, noster omnino

no praetermittit? Cur in Martyrum Lugdunensium recensione non modo Vectium Epagathum tacet, sed aliorum quoque seriem invertit? Num librarius, dum loca haec ex Eusebii Historia delibabat, tantum vel otii, vel impudentiae habere potuit, ut de tanto Scriptore tam male mereretur? Stylus denique huius Opusculi, ab Eusebii stylo nequaquam discrepat, imo tantam habet cum illo convenientiam, ut eadem dicendi ratio, idem verborum ambitus eumdem fuisse Auctorem comprobet, atque confirmet. Quae quum ita sint, iure meritoque Iriartes nec in Arte Critica tyro et rudis, nec in Manuscriptis pervolutandis peregrinus et hospes Fragmentum hoc, quod cum altero Eusebii Tractatu *de Martyribus Palaestinae* coniunctum in Escurialensi Codice repererat, germanum esse eiusdem opus certum exploratumque habuit.

Porro altera quaestione, quae ad Fragmenti Auctorem pertinebat, absoluta, ad alteram animum converti: utrum pars aliqua esset, nec ne, Operis illius, quod ipse Eusebius in variis Ecclesiasticae Historiae locis se de Martyribus scripsisse testatur, et modo Μαρτυρων συναγωγην (b) *Martyrum Collectionem*, modo Μαρτυρων αναγραφην (c) *Martyrum descriptionem* appellat. At alterum esse ab altero longe diversum ex eo plane intellexi, quod Fragmentum nostrum brevissimum esse viderem; Martyrum autem συναγωγην vastum opus,

(b) Hist. Eccl. lib. V. Prooem. pag. 169. Augustae Taurinorum CIƆIƆCCXLVI.

(c) Hist. Eccl. lib. V. cap. XXI. pag. 208.

opus, atque immane fuisse ex ipsius Eusebii verbis aperte colligerem. Quum enim Sancti Pionii praeclarissimi Martyris mentionem faceret, haec ait (d): ὁυ τας κατα μερος ὁμολογιας, την τε του λογου παρρὴσιαν, ϗ τας ὑπερ της πιστεως επι του δημου, ϗ των αρχοντων απολογιας, διδασκαλικας τε δημηγοριας· ϗ ετι τας προς τους ὑποπεπτωκοτας τῷ κατα τον διωγμον πειρασμῷ δεξιωσεις· παραμυθιας τε, ἁς επι της ειρκτης τοις παρ᾽ αυτον εισαφικνουμενοις αδελφοις παρετιθετο· ἁς τε, επι τουτο ὑπεμεινε βασανους, ϗ τας επι ταυτας αλγηδονας, καθηλωσεις τε, ϗ την επι της πυρας καρτεριαν· την τε εφ᾽ ἁπασι τοις παραδοξοις αυτου τελευτην, πληρεστατα της περι αυτου γραφης περιεχουσης, τους, ὁις φιλον επι ταυτην αναπεμψομεν τοις των αρχαιων συναχθεισιν ἡμιν μαρτυριοις εντεταγμενην· *cuius singulas confessiones libertatemque dicendi, et Fidei defensiones coram populo, et praesidibus susceptas, concionesque de Fidei doctrina: praeterea cohortationes ad eos qui in persecutionis tentatione lapsi fuerant directas: adloquia, quibus fratres ipsum in carcere convenientes consolatus est: quae postea sustinuit tormenta, et dolores, clavorumque confixionem, et in rogo constantiam: et ipsius post haec omnia miracula mortem, si qui ament cognoscere, eos ad epistolam de illius Martyrio uberrime conscriptam amandamus, quam nos in opere de priscorum Martyriis a no-*

(*d*) Hist. Eccl. lib. IV. cap. XV. pag. 148.

nobis collectis ordine inseruimus. Et alibi (e) de Martyribus, qui Vero imperante Christi fidem sanguine suo confirmarunt, haec habet: της μεν ουν περι τουτων εντελεστατης ὑφηγησεως το παν συγγραμμα τη των Μαρτυρων ἡμιν κατατετακται συναγωγη· *Et acta quidem, quae horum* (nempe Martyrum) *continent absolutissimam narrationem in collectione Martyrum a nobis inserta sunt*. Itaque nostrum Fragmentum, in quo non solum ampliores hasce Martyrum notitias non reperimus, sed longe breviores, quam in ipsa Ecclesiastica Eusebii Historia, legimus; huius Operis partem non esse tam certum est, quam quod certissimum. Quod si coniecturis licuit aliquando laxare habenas, atque hariolari, quod certe quidem in huiusmodi rebus vel difficiles morosique homines licere non negabunt; ego libellum hunc Eusebii Martyrologium esse opinor. Et nimirum Eusebium primum fuisse condendi Martyrologii auctorem non pauci scriptores testantur, quos idcirco hallucinatos fuisse adverterunt Baronius, et Bollandus (f), quod nullum Martyrologii vestigium in editis Eusebii Operibus invenirent praeter modo laudatam συναγωγην, seu αναγραφην, quae adeo longa erat, et plena, ut cum nostris Martyrologiis nihil commune habere videretur. At si nostrum Fragmentum Eusebio adscribamus, non eum Martyrologii auctorem confitebimur? Nonne heic series, et ordo Martyrum, eorum patria, tempus

(e) Hist. Eccl. lib. V. Prooem. pag. 169.
(f) Vide huius praefationem generalem in Vitas SS. Tom. I. pag. VI.

pus persecutionis, passionis locus, Tyrannorum recensio, supplicii genus veri nominis Martyrologium ostendunt? Nonne heic brevitas narrationum, concisio verborum, piissimae locutiones, formulae denique omnes Martyrologium inclamant? Nonne hac scribendi ratione usi sunt quicumque postea Martyrologiis concinnandis operam navarunt? At quomodo se cumque res habeat, quando Iriartes a Litteratis gratiam se initurum sperabat, si *hoc tam insigne monumentum Ecclesiasticae Historiae* in lucem ederet; ego qui Latinam interpretationem adiunxi, rem iis saltem, qui in Graecis Litteris non satis perite versantur, minime iniucundam fecisse confido.

Εκ της Ευσεβιου του Παμφιλου Εκκλησιαστικης Ιστοριας περι των κατα διαφορους καιρους εν διαφοροις Πολεσι αθλησαντων Αγιων Μαρτυρων.

Επι Μαρκου Αντωνινου, και Λουκιου Βηρου διωγμου κινηθεντος εν Σμυρνη της Ασιας, πολλοι μεν, και αλλοι τον του Μαρτυριου αγωνα διηνυσαν. Και Γερμανικος δε ο γενναιος θηριοις εις βοραν εκδοθεις, βιασαμενος τε, και παροξυνας αυτα, ὡς αν θαττον της παρουσης ζωης αυτον εξαγαγοιεν, το μακαριον τελος εδεξατο.

Τοτε και ὁ θειος Πολυκαρπος δια πυρος ὡλοκαυτωθη Θεῳ· φασι δ'αυτον και ξιφει ευγηναι εν αυτῳ τῳ πυρι, επει μη κατεκαιετο ὑπ' αυτῳ, αιμα τε εκ της πληγης καταρρευσαι πολυ. ὡστε και την πυρκαϊαν σβεσθηναι, ϗ το τιμιον αυ-

Ex Eusebii Pamphili Ecclesiastica Historia de Sanctis, qui, diversis temporibus, variis in Urbibus, Martyrii certamen subierunt.

Sub Marco Antonino, et Lucio Vero, Smyrnae, quae est Asiae Urbs, persecutione exorta, alii, atque alii Martyrii certamen absolverunt. Et Germanicus quidem, generosus, bestiis in cibum oblatus, quum eas adegisset, et stimulasset, ut quam celerrime de praesenti vita se depellerent, beatum finem est adsequutus.

Tunc et D. Polycarpus per ignem holocaustum factus est Deo; narrant vero illum inter flammas ipsas, quum iisdem non combureretur, gladio fuisse transfixum, atque adeo multum ex eo vulnere de-

αυτου λειψανον σωον ευρεθηναι, ϗ αστινες, ὁ ϗ παλιν παρα των απιςων εκαυθη. Και Πιονιος δε ὁ περιβοητος των τοτε Μαρτυρων αφορητους κολασεις ὑπενεγκων, καθηλωσεις τε, ϗ στρεβλωβεις ϗ μαςιγας, ϗ την δια πυρος τιμωριαν, του μακαριου τελους πετυχηκε. Ταυτα εκ της αυτοπροσωπου της Σμυρναιου Εκκλησιας γραφεισης επιςολης.

defluxisse sanguinem, ut et rogus extinctus, et honorabiles ipsius reliquiae salvae, ac integrae sint inventae, quas tamen iterum cremarunt infideles. Pionius in Martyribus illorum temporum celebratus, quum intolerabiles cruciatus pertulisset, et clavorum confixionem, et equulei tormenta, et flagella, et ignis supplicium, felicem pervenit ad finem. Haec ex epistola ab Ecclesia Smyrnensi, quae oculata testis fuit, scripta eruimus (a).

Επι των αυτων Βασιλεων Πτολεμαιος γυναικα των ευγενων προς την ευσεβειαν μεταζησας διεβληθη παρα του ταυ-

Sub iisdem Imperatoribus Ptolemaeus, quum mulierem illustri loco natam ad fidem convertisset, ab ejus coniuge

της

de-

(a) Epistolam hanc graece, et latine ediderunt clarissimi viri Iacobus Userius Londini, cujus editio est rarissima, et Ioannes Baptista Cotelerius inter *Apostolicorum Patrum Opera* Amstelodami CIƆIƆCCXXIV. Tomo II, pag. 195. Aliqua etiam supplevit Henricus Valesius in adnotationibus ad Eusebii *Historiam Ecclesiasticam* lib. IV. Cap. XV. pag. 147. Augustae Taurinorum CIƆIƆCCXLVI. Eamdem hanc epistolam ex codicibus Mss. cum editione Usseriana collatis, et graece editam cum latina versione Cotelerii inter *Acta sincera et selecta* Martyrum refert Theodoricus Ruinartius pag. 27. et seqq. Veronae CIƆIƆCCXXXI.

της ανδρος Ουρβικιῳ τῳ Αρχοντι, ϗ του Ουρβικιου κελευσαντος αυτον απαχθηναι, Λουκιος, ὁ γενναιος, παρρησιασαμενος και αυτους (*) απηχθη επι τον θανατον. Ταυτα Ιουστινος, ὁ τῳ οντι φιλοσοφωτατος, ϗ Μαρτυς Χριστου εν τῃ προς Αντωνινον περι του καθ᾽ἡμας δογματος Απολογιᾳ φησιος (**) ϗ αυτος θειῳ τοτε μαρτυριῳ κατακοσμειται, Κρισκεντος τινος των περι Ἑλλησιν Κυνικων φιλοσοφων την επιβουλην συσκευασαμενου.

Εν Λουγδουνῳ της Γαλλιας διωγ-

delatus est Urbicio (b) Praefecto, dumque huius iussu ad supplicium raperetur, Lucius, animosus, pro libera Fidei confessione et ipse ad mortem est adductus. Haec in Fidei nostrae Apologetico ad Antoninum (c) narrat Iustinus vere praestantissimus Philosophus, et Christi Martyr; qui et ipse tunc sacro coronatus est Martyrio, Crescentio quodam ex Philosophis, quos Graeci Cynicos appellant, insidias instruente.

Lugduni Galliae persecu-

tio-

(*) Αυτος, non αυτους sensus postulat.

(**) Perperam hic duo verba coniungi quisque videt: legendum igitur φησι, ὁς.

(*b*) A Iustino appellatur Ουρβικος, forsan rectius, uti animadverterunt et Maurinus Editor huius Patris Operum pag. 89. Parisiis CIↃIↃCCXLII. et Valesius in Eusebium lib. IV. Cap. XVIII. pag. 152. Praefectus enim hic *Quintus Lollius Urbicus* appellatur tum in veteri inscriptione, tum in *Defensione* Apuleii, ut ipsemet Valesius loco citato fidem facit.

(*c*) Fusius haec refert Iustinus in Apologia, quae secunda est in paulo ante citata Editione pag. 88. et seqq. Haec autem Apologia non immerito heic ad Antoninum scripta dicitur, quamquam in Editione Maurina legatur ad Senatum Romanum missa; ad utrumque enim, nempe ad Imperatorem, et ad Patres directam ab Iustino fuisse advertit Caveus in *Scriptorum Ecclesiasticorum Historia* edita Genevae CIↃIↃCCV. pag. 37.

διωγμου κινηθεντος πλεισοι των ὑπερ Χρισου Μαρτυριῳ κατεκοσμηθησαν· ὡν οἱ περιφανεσατοι, και γενναιοτατοι μαλισα εισιν ουτοι. Ποθεινος Επισκοπος της αυτης πολεως γεγονως, ὑπο του δημωδους πληθους αικισθεις, ϗ εν φυλακη ῥιφθεις, μετα δ' ἡμερας την ψυχην τῳ Κυριῳ παρεθετο· μεθ' ὁν Ειρηναιος της εν Λουγδουνῳ παροικιας επεσκοπευσε.

tione erumpente, pro Christo Martyrio condecorati sunt plurimi, quorum maxime conspicui, et nobilissimi sunt hi praesertim. Pothinus eiusdem Urbis Episcopus a populari multitudine renuntiatus, flagris caesus, et in vincula coniectus est; post dies autem spiritum Deo tradidit, cuius Episcopalem curam in Ecclesia Lugdunensi Irenaeus excepit.

Βιβλιας μια ουσα των ηρνημενων, επει ϗ βλασφημεισαι τον Κυριον προετρεπετο, τουτο δε μη ανασχομενη ποιησαι, παλιν επι του βασανιςηριου κατετεινετο δουλου, κᾀνταυθα δια της αισθητης τιμωριας εις μνημην ελθουσα της εν γεεννῃ κολασεως Χριςιανην αυθις ἑαυτην ὡμολογει

Biblias, quae una ex Apostatis erat, quum ad blasphemandum quoque Dominum incitaretur, nec id facere auderet, rursus servorum more in equuleo distendebatur (d); quo in tormento per sensibilem poenam gehennae supplicium in memoriam revocans

(d) *Βασανιςηριον equuleum* interpretatus sum, quamquam proprie quodvis Instrumentum ad torquendum institutum significet; equuleus enim praeci pua machina fuit ad servorum prasertim torturam adhibita, heic vero more servorum distorta dicitur Biblias. Lege opusculum Hieronimi Magii *De Equuleo* cum appendice Sigonii, Gallonii, Iureti Amstelodami CIↃICLXIV.

γει· ϗ οὕτως εν αυταις ταις βασανοις απεψυχε, ϗ των Μαρτυρων προσετεθη κληρω. Σαικτος Διακονος εκ πολεως Βιεννης, ϗ Ματουρος παντοιως επι πολλας ἡμερας τιμωρηθεντες, τελος επι σιδηρας εκπυρωθεισης καθεδρας αναγκασθεντες καθισαι, ϗ ἁμα ὑπο παντος του δημου παιομενοι, ϗ θηριοις επεισελθουσιν ἑλκομενοι τον του Μαρτυριου αγωνα διηνυσαν.

cans iterum se Christianam esse professa est: atque ita hos inter cruciatus animam efflavit, Martyrumque consortio est apposita. Saectus Viennensis Diaconus, et Maturus, qui per multos dies omnigenis discruciati poenis, in ferrea tandem sella candente sedere coacti, ac simul ab universo populo percussi, et introductis bestiis dilacerati, Martyrii certamen absolverunt.

Μεθ' οὓς ἡ γενναια Βλανδινα πλειστην ϗ αυτη προτερον καρτεριαν ενδειξαμενη, ϗ ποικιλας ὑπενεγκουσα βασανους, επι ξυλου κρεμασθεισα τοτε προυκειτο βορα των εισβαλλομενων θηριων· ϗ μηδενος τουτων αυτης ἁψαμενου, καθαιρεθεισα του ξυλου, παλιν εις την ειρκτην ενεβληθη, προς αγωνα δευτερον τηρουμενη, καθ' ὃν αυθις πλειστα παθουσα, μετα τας μα-

στι-

Post quos magnanima Blandina, quum patientiam praeclaram ipsa quoque primum praesetulisset, ac varia sustinuisset tormenta, ad palum suspensa irruentibus bestiis deinde est in cibum obiecta; quumque nulla earum ipsam attigisset, e palo deposita rursum in vincula coniecta est, in aliud servata certamen, in quo

ite-

ϛιγας, μετα τα θηρια, μετα το τηγανον τουϛχατον εις γυργαθον εμβληθεισα ταυρῳ παρεβληθη αγριῳ, κ̀ οὑτω την ψυχην τῳ Κυριῳ παριθετο.

Μεθ' ἣν κ̀ τι παιδαριον Ποντικον πασαν κολασιν ὑπεμεινε γενναιως, κ̀ αυτο το πνευμα παρεδωκε. Αλεξανδρος ιατρος εκ Φρυγιας παρεϛως τῳ Βηματι τοτε των Μαρτυρων εξεταζομενων, δηλος ην τοις περιεϛηκοσι, πνευματι (*) τουτους προς την ὁμολογιαν προτρεπων· αγανακτησαντος δε επι τουτου του οχλου, ερωτηθεις παρ' αυτου Αρχοντος τις ειη, κ̀ ποθεν, Χριϛιανον ἑαυτον ὡμολογησεν, κ̀ οὑτω θηριομαχησαι κατακριθεις εισηχθη την επιουσαν μετα τινος Ατταλου

iterum quum plurima passa esset, post flagra, post bestias, post sartaginem, in reticulo (e) demum inclusa fero exposita est tauro, atque ita animam Domino tradidit.

Post quam puerulus quidam Ponticus omnium tormentorum genera fortiter pertulit, atque ipsam tradidit animam. Alexander Prygiae Medicus Tribunali se sistens dum examinarentur Martyres, manifestus circumstantibus, nutu eos ad fidei confessionem adhortatus, turba hoc indigne ferente, ab ipso Praefecto interrogatus quis esset, et unde, se Christianum esse professus est. Itaque ad pugnandum

(*) Νευματι evidentissime requirit contextus.

(e) De variis ferarum generibus, quibus Christiani Martyres in cibum obiiciebantur, ac de diversis, quibus id fiebat, modis vide Gallonium *De Martyrum Cruciatibus* cap. ultimo pag. 437. Antuerpiæ CIƆIƆCIXVIII. et Gasparem Sagittarium *De Martyrum Cruciatibus in primitiva Ecclesia* cap. IX. pag. 90. Ienae CIƆIƆLXXIII.

λου Περγαμηνου τω γενει. οἱ ϗ δια παντων διεξελθοντες των ποος κολασιν εξευρημενων οργανων τουσχατον επιθηται ϗ αυτοι.

dam cum bestiis damnatus postridie ad certamen adductus est una cum quodam Attalo patria Pergameno, qui omne tormentorum genus in ipsos excogitatorum perpessi gladio tandem ipsi quoque immolati sunt.

Και αλλοι δε πλειστοι τοτε πυρι, ϗ θηριοις, ϗ διαφοροις κολαστεσιν, ετι δε ϗ ταις ειρκταις εναποπνιγομενοι ετελειωθησαν, ὠν τα οσα συλλεξαντες οἱ της απωλειας υιοι πυρι παρεδωσαν, ϗ την εξ αυτων τεφραν εις τον ῥοδανον ποταμον διελικμησαν.

Atque alii plurimi tunc igne, et bestiis, et variis tormentis, insuper et vinculis vexati diem obierunt supremum, quorum ossa colligentes filii perditionis flammis tradiderunt, et ipsorum cineres in flumen Rhodanum proiecerunt.

Εν τουτοις Αλκιβιαδης εἱς ων των θειων ὁμολογητων εγκρατειας προτερον ὑπερβαλλουσης συζων, ὡς μηδενος αλλου μετεχειν, η μονου αρτου, ϗ ὑδατος, επειρατο ϗ εν τω δεσμωτηριω οὑτω διαγειν, Ατταλω δε, περι ὁυ προειπομεν, αποκαλυφθεν, ὁτι μη καλως ποιει Αλκιβιαδης ταις του Θεου μη χρω-

Hos inter Alcibiades sanctorum Confessorum unus, cum prius maxima temperantia viveret, utpote qui id agebat, ut nullo alio vesceretur cibo, nisi solo pane, et aqua, cumque in vinculis eamdem servare tentaret vivendi rationem, Attalo, de quo supra loquebamur, revela-

χρώμενος κτισμασιν, τουτο μαθων, εξ εκεινου μετελαμβανε παντων αινυποσολως, ευχαριστων τῳ Θεῳ. Τουτο μοι χρεισθω ενταυθα εις αποδειξιν του μη δειν καθαπαξ αποτιπεσθαι τισι των βρωματων, ὡς βλαβην εμποιειν δυναμενοις· επει καλα παντα τα του Θεου κτισματα, ϗ καλα λιαν, ϗ ουκ αυτα την βλαβην ειωθεν εμποιειν, αλλ᾽ ἡ τουτων αμετρος χρησις. Ταυτα εκ της αποπροσωπου της εν Λουγδουνῳ Εκκλησιας γραφεισης επισολης.

latum est haud recte agere Alcibiadem, qui Dei creaturis non utebatur: hoc edoctus Alcibiades ex illo tempore omnes promiscue adhibuit cibos (f) Deo gratias agens. Hoc loci id mihi inserviat ad demonstrandum non oportere quibusdam ab escis prorsus abstinere, uti quae possint damnum inferre; universae enim Dei creaturae bonae, immo valde bonae, nec ipsae ad damnum inferendum sunt comparatae, sed immoderatus earum usus. Haec ex epistola ab ipsa Lugdunensi Ecclesia scripta eruuntur.

Επι Σευηρου βασιλεως ῥωμαιων διωγμου κινηθεντος εν τῃ κατ᾽ Αιγυπτον Αλεξανδρειᾳ πλεισοι, ϗ διαφορωτατοι της εις Χρισον

υπερ·

Sub Severo Romanorum Imperatore, Alexandriae, quae est Aegypti Urbs, persecutione exorta, alii, atque

alii

(*f*) Obiectionem, quam ex hoc facto ab ipso Eusebio in *Hist. Eccl.* lib. IV. cap. III. narrato elicit Dallaeus contra Ecclesiasticam legem de abstinentia ab esu carnium quibusdam diebus, solita sua dexteritate dissolvit Natalis Alexander in *Historia Ecclesiastica* saec. 11. art. 11. pag. 126. tom. VI. editionis Lucensis Neapoli recusae CIↃIↃCCXL.

ὑπερηθλησαν πιστεως, εν οἱς ϗ Λεωνιδης ὁ του Οριγενους πατηρ την κεφαλην αποτμηθεις νεον κομιδη καταλειπει τον παιδα. ὁς δη, τοσουτον περι το μαρτυριον τον ερωτα εσχεν, ὡς ὁμοσε τοις κινδυνοις χωρειν, προπηδᾳν τε, ϗ προθυμως επι τον αγωνα ὁρμᾳν. Τεως γε μην της μητρος την πασαν αυτου αποκρυψαμενης εσθητα αποῖτος οικει μενην αναγκασθεις, επεστειλε τῳ πατρι κατειργμενῳ οντι την περι Μαρτυριου προτρεπτικην επιστολην, εν ἡ κατα λεξιν ὡδε φησι· επεχε μη δί ἡμας αλλο τι φρονησῃς. Οὑτος μεγας, ϗ περιβοητος λογοις τε, ϗ εργοις κατ' εκεινον καιρον γεγονως, του εν Αλεξανδρειᾳ κατηχητικου διδασκαλιου προεστη, ϗ πολλους των φοιτητων επι τον ὁμοιον αυτῳ παρορμησας ζηλον μαρτυρας Χριστου πεποιηκεν.

alii pro Christi fide cruciatibus sunt affecti, quos inter Leonides Origenis pater capite plexus puerulum reliquit filium: qui Origenes sane Martyrium tanto discupiebat amore, ut ipse se periculis obiiceret, prosiliret, atque ad certamen alacri animo irrueret. Verum tantisper intus domique manere coactus, omnibus vestibus illius a matre absconditis, ut patrem in carcerem coniectum ad Martyrium exhortaretur epistolam ei misit, in qua ad verbum haec dicebat: Cave ne nostri causa consilium mutes. Hic qua concionibus, qua gestis tunc temporis magnus, atque illustris instituendis catechumenis Alexandriae praefectus est; quumque multos discipulos ad eumdem, quo ipse flagrabat, zelum incitasset, Christi Martyres effecit.

Ω'ν πρωτος Πλουταρχος ην, οὗ επι τον θανατον απαγομενου, μικρου δειν ϗ αυτος Οριγενης ανηρητο συμπαρων, ὡς απολειας αιτιος αυτω γεγονως. Και ὑςερον δε επι Δεκιου βηματι παρεςη τυραννικω, ὡς σεβαμενος τον Χριςον· αλλ' ουκ επετυχε της μαρτυριας του Θεου, οιμαι, ταυτης αυτον αναξιον κριναντος δια το περι τα δογματα, και την ορθην πιςιν διαςροφον· λειποτακτει γαρ ϗ ταυτα μετα πειραν βασανων. Δευτερος των Οριγενους φοιτητων μαρτυς αναδεικνυται Σερηνος, δια πυρος την δοκιμην, ἡς παρειληφει πιςεως, παρεςχημενος. Της αυτης διατριβης τριτος καθιςαται μαρτυς Ηρακλειδης, ϗ επι τουτω τεταρτος Ἡρων, ὁ μεν προτερος ετι κα-

Horum primus Plutarchus erat, dumque ad Martyrium duceretur, parum abfuit, quin Origenes ipse, qui cum illo aderat, interficeretur, utpote eius necis auctor. At deinde sub Decio ad Tribunal Principis, ut Christicola, adstitit; non est autem Martyrium adsequutus, Deo, opinor, illum tali honore indignum iudicante ob defectionem eius circa dogmata, et rectam fidem: ab iis enim aberravit post tormentorum periculum (a). Alter ex Origenis discipulis Christi Martyr fuit Serenus, qui fidem, quam acceperat, igne probatam exhibuit; tertius ex eadem schola Martyr extitit He-

(a) Origenis dotes, eiusque facinora leviter hic adtingit Eusebius. Qui plura scire cupiat, legere poterit Natalem Alexandrum *Hist. Eccl.* Saec. III. Art. XII. a pag. 49. ad pag. 61. Tom. VII. et Dissert. XVI. et XVII. a pag. 273. ad 317. ubi de Origenis erroribus contra eius defensores doctissime contendit: nec non Theodoricum Ruinartium *Act. sinc. et select. Martyrum* pag. 160. et seqq.

κατηχουμενος, ὁ δε νεοφωτιστος τας κεφαλας αποτμηθεντες.

Heraclides, et post ipsum quartus Heron; qui capite plexi sunt, ille adhuc catechumenus, hic vero neophytus.

Ετι προς τουτοις, ἑτερος του προτερου Σερηνος μετα πλειστην βασανων ὑπομονην, κεφαλικως τειμωρειται· ϗ γυναικων δε Ἡραΐς ετι κατηχουμενη το δια πυρος ὑφισαται Βαπτισμα. Ετι τουτοις ἑβδομος Βασιλειδης, ὁ την περιβοητον Ποταμιαιν αναπαγαγων· παραλαβων γαρ αυτην, ϗ την επι θανατω απαγων τους ενοχλουντας αυτη, ϗ ακολαστοις ῥημασιν ενυβριζοντας, ανασταλλων ην ταυτι τροπω, και διωθουμενος· ἡ δε της περι αυτον συμπαθειας αποδεξαμενη τον ανδρα θαρρειν παρακελευεται· εξαιτησασθαι γαρ αυτον απελθου-

Praeter hos alter a priore Serenus, quum miram, ac singularem in cruciatibus exhibuisset patientiam, capitis poena est multatus; mulierum vero Herais adhuc catechumena per ignem Baptismum suscepit (b). Septimus postea fuit Basilides, qui ad supplicium adducebat illustrem Potamiam; quum enim illam sibi traditam acciperet, ac ad mortem duceret, viros, qui molesti illi erant, lascivisque verbis eam impetebant, omnibus cohibebat modis, atque propulsabat.

 Illa

(b) Tria esse Baptismatum genera nemo in Theologia vel novitius ignorat, nempe aquae, sanguinis, et flaminis; quorum porissimum esse Baptisma sanguinis ostendit D. Thomas *Summ. Theolog.* III. Part. Tom. XIII. quaest. LXVI. art. XII. pag. 588. et seqq. Patavii CIↃIↃCCLX.

θουσαν παρα του ἑαυτης Χριστου, και ταυτην αυτῳ την αμοιβην των εις αυτην πεπραγμενων ουκ εις μακραν αποτισειν. Ταυτα δ᾽ειπουσαν γενναιως την εξοδον ὑποστηναι, πιττης εμπυρου περιχυθεισης αυτῃ.

Illa vero gratam, acceptamque sibi habens commiserationem, qua is commovebatur, virum bono animo esse iussit; se namque Christum suum pro eo obsecraturam, postquam e vita migrasset (c), ac illius erga se meritorum gratiam non multo post ipsi relaturam. Haec quum dixisset, ferventi pice circumfusa mortem viriliter subiit.

Ου μακρον δε χρονον ὁ Βασιλειδης διαλιπων, ὁρκον δια τινα αιτιαν προς των συστρατιωτων αιτηθεις, μη εξειναι αυτῳ, εφη, Χριστιανῳ τε οντι το παραπαν ομνυναι· ὁι δε παιζειν αυτον τα πρωτα νομιζοντες αγουσιν επι τον αρχοντα, εφ᾽ οὑ την ενστασιν ὁμολογησας δεσμοις παραδιδοται· αφικομενων δε προς-

Paucis autem post diebus Basilides, quum eius commilitones, nescio quam ob caussam, iusiurandum ab ipso exposcerent, sibi, qui Christianus erat, haud licere omnino iurare adfirmavit. Commilitones autem primo illum iocari rati ad Principem adduxerunt, apud quem in propo-

(c) Igitur invocatio Sanctorum non est *coeca superstitio*, ut haeretici impie adserunt, sed antiquissima, et sanctissima consuetudo Traditione, et perpetuo Ecclesiae usu comprobata.

προς αυτον των κατα Θεον αδελφων, και την αιτιαν της παραδοξου πυνθανομενων ὁρμης, την μαρτυρα Ποταμιαιν ανιδειν εφη, μετα τριτην ἡμεραν του μαρτυριου επιςαςαν αυτῳ ςεφανον τε τῃ κεφαλῃ επιθεισαν αυτου, παρακεκληναι τον Κυριον χαριν αυτου φησαι, και της αξιωσεως τετυχηκεναι ουκ εις μακρον τε αυτον παραληψεσθαι. Επι τουτοις των αδελφων της εν κυριῳ σφραγιδος μεταδοντων αυτῳ, τῃ εφ᾽ ἑξης ἡμερᾳ τῳ του κυριου διαπρεψας μαρτυριῳ την κεφαλην αποτεμνεται.

Επι Δεκιου διωγμου κινηθεντος εν τῃ αυτῃ των Αλεξανδρεων πολει, πλειςοι των εις Χριςον ελπικοτων τοις ὑπερ αυτου μαρτυριοις κατεκοσμηθησαν, ὡν και ουτοι ετυγχανον. Μητρας τις πρεσβυ-

posito permanens in vincula coniicitur; convenientibusque eum quibusdam in Domino fratribus, ac inopinatae conversionis causam sciscitantibus, Potamiam Martyrem tertia a Martyrio die vidisse respondit, quae sibi adstitit, et coronam capiti suo imposuit, dixitque Dominum orasse pro eo, ac voti compotem omnino factam brevi illum in Coelum recepturam .. Post haec Domini signaculo (d) a fratribus accepto, postero die capite plexus Martyrio coronatus est.

Sub Decio in eadem Alexandrinorum urbe persecutione erumpente, plurimi eorum, qui in Christum speraverunt, illius causa Martyrio condecorati sunt, inter quos hi quo-

(d) Quid hoc signaculum foerit multis Patrum testimoniis explicat Sagittarius *De Martyrum Cruciatibus in primitiva Ecclesia* pag. 167. et seq.

βυτης περι τας αρχας του διωγμου συλληφθεις ὑπο του δημωδους οχλου, και ῥηματα αθεα λεγειν κελευθεις, επει μη επειθετο, ξυλοις το σωμα παιμενος, και καλαμοις οξεσι το προσωπον κεντουμενος, και τους οφθαλμους, τελος εις το προαστειον αχθεις καθελεσθαι.

quoque numerantur. Senex quidam, cui nomen Metras, sub persecutionis initium a populari multitudine comprehensus, ac impia verba proferre iussus, quum ad id flecti non potuisset, corpore fustibus verberato, facie, oculisque acutis arundinibus punctis, in suburbium denique adductus est ut interficeretur.

Και ὁυτω την ψυχην τῳ Κυριῳ παρεθετο γυνη τις καλουμενη Κοϊντα: επει μη επειθετο τοις ειδωλοις προσκυνειν εις ειδωλιον αχθεισα, σχοινοις δεθεισα τους ποδας, και δια πασης γυμνη συρεισα της πολεως, επι τον αυτον αχθεισα τοπον, λιθοις ὑπο του πληθους βαλλομενη ετελειωθη.

Itidem animam Deo reddidit mulier quaedam nomine Quinta; (haec) postquam in idolorum delubrum inducta illa adorare recusasset, pedes fune constricta, et nuda per totam urbem tracta, in eumdemque reducta locum a multitudine lapidibus obruta e vita migravit.

Απολλωνια ἡ παρθενος τε, και πρεσβυτις αναγκαζομενη ειδωλοις θυσαι τους οδοντας εξη-

λω-

Apolloniae Virgini, provectae aetatis, quum ad idola venerandum cogeretur,

in

λωτα κοπτομενη τας σιαγονας, ειθ' ούτως πυρας αναρθεισης απειλουντας εις αυτην εμβαλειν τους κατεχοντας, μικρον ύπο παραιτησαμενη, και ανεθεισα, συντονως επεπηδησεν εις το πυρ, ϗ κατεπεφλεκται· ϗ μετ' αυτην Σαραπιωνα καταλαβοντες εφεστιον σκληραις βασανοις αικισαμενοι, ϗ παντα τα αρθρα διακλασαντες, απο του ύπερωου πρηνη κατερρειψαν.

in maxillis perculsae dentes excussernnt; deinde autem accensus fuit rogus, ab iis, qui eam detinebant, ac ipsam se in pyram iniecturos minitabantur, veniam paulisper deprecata, atque adsequuta, fortiter in ignem insiliit (e), totaque fuit exusta. Post hanc Serapionem domi manentem deprehendentes, quum inhumanis cruciatibus in eum saevissent, cunctaque membra confregissent, coenaculo praecipitem egerunt.

Ιουλιανος ποδαγρος ων, και μητε στηναι, μητε βαδισαι δυναμενος, άμα δυσιν έτεροις Χριστιανοις τοις αυτον φερουσι προσηχθη, ών ό μεν έτερος ευθυς ηρνησατο, έτερος δε Χρονιων καλου-

Iulianus podagra laborans, qui nec stare, nec incedere poterat, una cum aliis duobus Christianis eum ferentibus adductus est, quorum alter illico fidem negavit, alter

(e) Quod quidem interiori Spiritus Sancti impulsu factum est; nemo enim ipse sibi mortem consciscere potest generali illo legis praecepto · *Non occides*. Adposite ad hanc rem S. Augustinus de Samsone, qui se una cum Philisteis ipse occidit: *Nec Samson aliter excusatur, quod se ipsum cum hostibus ruina domus oppressit, nisi quia Spiritus latenter hoc iusserat, qui per illum miracula faciebat*. Lib. I. *De Civ. Dei* cap. XXI. pag. 17. Antuerpiae CIϽIϽCCI.

λουμενος, ϗ αυτος Ιουλιανος δια πασης της πολεως καμηλοις εποχουμενος (*) διελθοντες, ϗ ἁμα ὑπο του πληθους καιομενοι, τελος πυρι παρεδοθησαν.

ter Cronion appellatus, et Iulianus ipse camelis advecti totam Urbem circuierunt, ac denique simul ab universo populo in ignem iniecti sunt, ut comburerentur.

Και τις των ϛρατιωτων Βησας καλουμενος παραϛας απαγομενοις αυτοις, ϗ τοις εφυβριζουσι εναντιωθεις, εμβοησαντων αυτων περιεσχηθη, ϗ την κεφαλην απετμηθη. Ἑτερος δε τις το μεν γενος Λιβυς ὑπαρχων, Μακαρ δε την προσηγοριαν, επιμονως αυτον του δικαϛου προτρεπομενου προς αρνησιν, επει μη επεισθη πυρι παραδοθεις φερωνυμως του μακαριου τετυχηκε τελους.

Quidam vero ex militibus nomine Besas, quum ipsis adfuisset, dum ad supplicium raperentur, ac insolenter facientibus obstitisset, his inclamantibus circumdatus est, atque capite plexus. Alius autem genere quidem Libycus, nomine vero Macar (*Beatus*) iudice illum assidue ad Christum negandum incitante, in fide firmus, in ignem iniectus, nomine rei respondente, beatum finem est adsequutus.

Επιμαχος τε μετ' αυτους, ϗ Αλεξανδρος, μετα πολυν, ὁν εμειναν δεσμωται, χρονον, μυριας βασανους διενεγκοντες, ξυϛηρας τε, ϗ μαϛιγας, πυρι ϗ οὑτοι εβλεχθη-

Post hos Epimachus, et Alexander, quum vinculis constricti diu in custodia fuissent, mille poenarum genera, ferreos ungues, ac flagra

(*) Εποχουμενοι forsan melius.

χθησαν. Και γυναικες δε τρεις τον αριθμον προσαχθεισαι, ἡ μεν αυτων Αμμωναρια καλουμενη, πανυ φιλονεικως αυτην του Δικαστου βασανισαντος, ἁτε προαποφηναμενη, ὁτι μηδεν ὡν εκεινος κελευει, φθεγξατο, αληθευσασα την επαγγελιαν απηχθη· αἱ δε λοιπαι Μερκουρια, ϗ Διονυσια, αιδεσθεντος αφηνυτοις επιχειρειν, ϗ ὑπο γυναικων ηττασθαι του Αρχοντος ξιφει τας κεφαλας αφηρεθησαν, μηκετι βασανων πειραν λαβουσαι.

Ηʽρων δε, και Ατηρ, ϗ Ισιδωρος, ϗ συν αυτοις Διοσκορος, παις ων ὡς ετων πεντε ϗ δεκα, παραςαντες·. οἱ μεν διαφοροις βασανοις εγκαρτερησαντες πυρι παρεδοθησαν· Διοσκορος δε σοφωτατα παρρησιασαμενος, ϗ προς τας του Ηʽγεμονος πευσεις ανδρειως αποκρινομενος, θαυμασαντος τας αποκρισεις του Αρχοντος, ϗ της ἡλικιας οικτον

λα-

gra sustinentes, flammis et ipsi combusti sunt. Tres mulieres etiam adscitae sunt, quarum illa, cui nomen Ammonaria, a iudice vehementissime torta eo quod se nihil eorum, quae iudex iuberet, prolaturam palam diceret, propositi tenax ad supplicium est rapta; reliquae vero duae Mercuria, et Dionysia quum Praefectum frustra conari, ac a mulieribus vinci puduisset, gladio capita percussae extrema poena multatae sunt.

Heron, Ater, et Isidorus, ac una cum ipsis Dioscorus puer annos circiter quindecim natus ad Tribunal adducti sunt, quorum primi quidem, quum varios cruciatus forti animo tolerassent, in ignem iniecti sunt; Dioscorus vero quia sapientissime, ac liberrime fidem professus fuit, ac virili-

c ter

λαβοντος, αφειθη μαρτυς τελειος τη προαιρεσει γεγενημενος.

ter Praesidis interrogationibus respondit, responsa illius admiratus Praeses, ac puerilem commiseratus aetatem, eum dimisit Martyrem in voluntate sane perfectum.

Νεμεσιων τις Αιγυπτιος γραφην ώς ληςης ύπομεινας, και ταυτης απολυσαμενος, ϗ κατα-μηνυθεις αυθεις ώσει Χριςιανος, διπλαις, η ει ληςης ην, μαςιξιν επασθεις μεταξυ δυο ληςων κατεφλεγη τιμηθεις τῳ του Χριςου παραδειγματι.

Nemesion quidam Aegyptius postquam furis calumniam sustinuit, eaque fuit absolutus, ut Christianus rursum delatus est; ac verberibus duplo gravioribus, quam si latro esset, caesus, mediusque inter duos latrones combustus Christum imitandi honorem est consequutus.

Αμμων, ϗ Ζηνον, Πτολεμαιος τε, ϗ Ιγγενης, ϗ Θεοφιλος εςωτες προ του Δικαςηριου, ϗ τινα προς αρρησιν (*) ηδη ῥεποντα νευμασι προς την ὁμολογιαν επιθαρρυνοντες, επει εγνωσαν

Ammon, Zenon, Ptolemaeus, Ingenuus, atque Teophilus ante Praetorium stantes, et cuiusdam ad fidei abnegationem iam iam inclinantis animum nutibus erigentes, quum

(*) Αρνησιν.

σαν αγανακτουντας επι τουτῳ τους οχλους, πριν ὑπ᾽ αυτων συλληφθηναι, Χριστιανους ἑαυτους ανακηρυξαν, ϗ ὁυτω επι θανατῳ απηχθησαν. Ισχυριων επιτροπευων τινι των Αρχοντων επι μισθῳ, του μισθοδοτου κελευοντος αυτον θυσαι, επει μη επεισθη τουτο ποιησαι, βακτηριαν μεγιστην κατα της ἑδρας ωσθεισαν δια τε των σπλαγχνων, ϗ των εντερων δεξαμενος το πνευμα παρεδωκη. Ταυτα εκ της επιστολης Διονυσιου του Αλεξανδρειας.

Επι Ουαλεριανου Βασιλεως ῥωμαιων διωγμου κινηθεντος εν Καισαρειᾳ της Παλαιστινης, τρεις ανδρες Πριτκος τε, και Μαλχος, ϗ Αλεξανδρος εν αγρῳ οικουντες, επει περι του διωγμου μεμαθηκασι, καλεσαντες ἑαυτους

quum populum hoc indigne ferre animadvertissent, priusquam ab aliquo comprehenderentur, se Christianos proclamarunt, atque ita ad mortem adducti sunt. Ischyrion, cuiusdam Praefecti procurator mercede conductus, idola venerari iussus, ad id faciendum flecti non potuit; quapropter praegrandi baculo in sellam propulsho per media viscera transfixus animam efflavit. Haec ex Dionysii Alexandrini epistola habentur (f).

Sub Valeriano Romanorum Rege, persecutione Caesareae, Palestinae exorta, tres viri Priscus, Malchus, et Alexander ruri habitantes, persecutione cognita, seipsos ignaviae, ac iner-

c 2

(f) Huius epistolae fragmentum lege, si lubet, apud Eusebium ipsum in *Hist. Eccl.* lib. V. cap. XL. pag. 262. vel apud Ruinartium, qui ex eodem Eusebio illam transcripsit inter *Acta sincera, et selecta Martyrum* pag. 152.

τους ὡς αμελεις, ϗ ῥαθυμους ὥρμησαν ὁμοθυμαδον εις την πολιν, ϗ λαμπρως τη κατα Χριστον διαλαμψαντες ὁμολογια, θειω κατεκοσμηθησαν μαρτυριω θηριων γενομενοι βορα.

Επι Γαληΐνου εν τη προειρημενη πολει Μαρινος ἑκατονταρχου αξιαν κομισασθαι προσελθων, της εν ουρανοις στρατειας δια μαρτυριου επετυχε· παρελθων γαρ τις προ του βηματος μη εξειναι αυτω εφη της ῥωμαιων μετεχειν αξιων Χριστιανω γε οντι, και τοις Βασιλευσι μη πειθομενω. Αυτικα τοινυν ερωτηθεις ὁ Μαρινος, ϗ Χριστιανον ἑαυτον παρρησια ὁμολογησας τριων ὡρων εις επισκεψιν ελαβε παρα του Ἡγεμονος διαστημα. Και του βηματος εκτος γεγονοτος Θεοτεκνος ὁ τηδε Επισκοπος λαβομενος αυτου της χειρος εις την Εκκλησιαν ει-

ση-

inertiae insimulantes concordi animo, ac summa alacritate se in urbem contulerunt, ibique clare, ac luculenter Christi fidem professi, ac bestiarum esca facti sacro decorati sunt Martyrio.

Sub Gallieno in praedicta urbe Marinus Centurionis dignitato iam iam potiturus Coelesti Militiae per Martyrium est adscriptus; ad Tribunal enim quidam accedens illi haud licere obiecit Romanorum dignitate potiri, quod Christianus esset, Regibusque minime obtemperaret. Statim igitur interrogatus Marinus libere se Christianum professus est, ac trium horarum intervallum concessit illi Iudex ad deliberandum. Vix e Tribunali egressum Theotecnus Urbis Episcopus, apprehensa manu illius in Ecclesiam

per-

σηγαγε, την θειαν τε των Ευαγγελιων βιβλον ανα χειρας λαβων, ϗ ἁμα το προσηρτημενον αυτῳ ξιφος επιδεικνυων, τουτων ὁποτερον βουλει ταχεως, εφη, ἑλου. Ὡς δ' αμελλητι την δεξιαν προτεινας εδεξατο την θειαν Γραφην· εχου τοινυν, φησι προς αυτον ὁ Θεοτεκνος, τον Θεον, ϗ τυχοις, ὡν ειλου, προς αυτου δυναμουμενος, ϗ βαδιζε μετ' ειρηνης. Εκειθεν τοινυν επανελθων, ϗ τα αυτα ϗ παλιν ὁμολογησας, επι θανατῳ απαχθεις τελειουται. Τουτου τιμιον λειψανον Αςυριος των επι ῥωμης συγκλητικων γεγονος, βασιλευσι τε προσφιλης, ϗ πασι γνωριμος, λαμπρᾳ ϗ πολυτελει περιςειλας εσθητι, ϗ φανερως επι παντων, επι των ωμων αραμενος, τῃ προσηκουσῃ ταφῃ παραδιδωσι.

Επι Διοκλητιανου, ϗ Μαξιμια-

νου

perduxit, divinumque Evangeliorum librum in manus accipiens, ac simul ensem, quo erat illa praecinctus, ostendens: utrum illorum velis uto elige, dixit. Ut vero ille nihil cunctatus dexteram protendens sacrum Codicem accepit: Deum igitur habe (sic illum adloquutus est Theotecnus), quodque elegisti divina roboratus virtute adsequere; sit pax, abi. Illinc ergo rediens eamdem rursus professus fidem, ad supplicium raptus Martyrii corona ornatus est. Honorabiles huius reliquias Astyrius ex Romanis Senatoribus unus, Imperatoribus charus, omnibusque notus, splendida, ac pretiosa veste amictus, in conspectu omnium humeris baiulans, decenti tradidit sepulturae.

Sub Diocletiano, et Ma-

xi-

του προτιθεντος του κατα Χριστιανων προγραμματος εν Νικομηδεια, αμφοτεραις ανελων τουτο χερσι διαρρηγνυσι, ϗ, τουτο πεποιηκως ευθυς αναρπαστος γινεται, πλειστα των παθων, οια εικος τον επι τηλικουτω συλληφθεντα τολμηματι, δια Μαρτυριου της παρουσης ζωης υπεξισαται.

Ε'τερος ὑπο του αυτου χρονου των περι του βασιλεως παιδων εις ων, Πετρος καλουμενος, Πετρου τω οντι στερροτερος την ὁμολογιαν εδειχθη· ὡς γαρ κελευομενος θυειν ενιστατο, μεταρσιος αρθεις επι ξυλου γυμνος μαστιξιν εις τοσουτον κατεξανθη το σωμα, ὡς ϗ τα οστα των σαρκων ηδη εκλελοιποτων εκφαινεσθαι· ὡς δε και ταυτα πασχων αδιατρεπτος ην, οξος ἁλατι φυραντες κατα των διασαπεντων του σωματος μερων ενεχεον.

Ω'ς δε και τουτων ανωτερος

των

ximiano Edictum in Christianos Nicomediae propositum (vir quidam) ambabus accipiens manibus discerpsit , quo facto statim comprehensus plurimos pertulit cruciatus , quales illi infligendos fore post tantam audaciam verisimile est, atque Martyrio e praesenti vita est ablatus .

Eodem tempore Regiorum Ministrorum unus , nomine Petrus , se Petro firmiorem in fidei confessione exhibuit; ut enim idola colere iussus restitit , nudus ad palum alligatus , atque in sublime evectus usque adeo verberibus est caesus , ut ossa iam carnibus denudata apparerent ; dumque haec immotus sustineret acetum sale mixtum tabescentibus corporis eius membris infuderunt .

Adhuc vero omnibus his

tor-

των αλγηδονων ὑπηρχεν εσχαρα πεπυρακτωμενη επιτιθεται, και οὑτω κατα μικρον του πυρος τα λειπομενα των κρεων επινεμομενου, νικηφορος εν αυταις παρεδωκε την ψυχην ταις βασανοις. Δοροθεος, ϗ Γοργονιος της βασιλικης οικετειας ϗ αυτοι οντες ἑτεροις ἁμα πλειοσι μετα πολυτροπους αγωνας βροχῳ την ζωην μεταλλαξαντες της εν Θεου νικης απηνεγκαντο τα βραβεια.

Ὑπο τον αυτον χρονον Ανθυμος της κατα Νικομηδειαν προεςως Εκκλησιας δια την εις Χριςον μαρτυριαν, την κεφαλην αποτεμνεται· τουτῳ δε πληθος σχεδον αναριθμητον Μαρτυρων προστιθεται· εν γαρ τοις κατα Νικομηδειαν Βασιλειοις πυκραΐας εν ταυταις δη ταις ἡμεραις αρθεισης, λογου διαδοθεντος ὑπο Χριςια ων επιχειρηθηναι τα της φλογος, σωρηδον, κατα προςαξιν Βασιλικην, οἱ μεν των τηδε θεο-

σε-

tormentis superior craticulae ignitae in medium adlatae est impositus, atque ita igne quod reliquum erat carnis paullatim depascente, triumphans in his suppliciis tradidit spiritum. Dorotheus, et Gorgonius, qui et ipsi ex regia familia erant, una cum aliis pluribus, variis discruciati modis, ac laqueo suffocati vitam cum divina victoria commutantes praemio adfecti fuerunt.

Sub idem tempus Anthimus Nicomediensis Ecclesiae Episcopus ob Christianae fidei professionem capite plexus est, cui adiuncta est multitudo Martyrum fere innumerabilis; iisdem enim diebus in Nicomediae regiis aedibus incendio excitato, rumore sparso Christianos to,ac illius fuisse auctores, ex Regis imperio, nullo discrimine alii quidem ex Dei cul-

to-

σιβων ξιφεσιν απεσφαττοντο, οι δε πυρι παρεδιδοντο, αλλοι δε τοις θαλαττοις εναπερριπτοντο βυθοις, και ουτω παντι τροπω τελειουμενοι, ουδε μετα τελος της νενομισμενης ηξιουντο ταφης· αλλα πυρι των λειψανων αυτων καιομενων, ἡ κονις τω αερι ενελικματο, η τη θαλασση εναπερριπτετο.

Τοι αυτα δε κ̀ κατα πασαν επαρχιαν κατα Χριστιανων επραττετο· ηκμαζε δε μαλιστα κατα Φοινικην τε, κ̀ Συριαν, Αιγυπτον τε, κ̀ Θηβαιδα, κ̀ Αφρικην, κ̀ το Μαυρων εθνος. Εξ ονοματος δε καταλεγειν τους εν ταις τοιαυταις επαρχιαις ευδοκιμως αθλησαντας, και το πληθος αυτων, κ̀ τους ποικιλους της τελειωσεως τροπους επαριθμεισθαι απορον ειδως, κ̀ καθολου αδυνατον, ὀλιγων τινων των επισημοτατων μνησθησομαι.

toribus gladiis iugulati sunt, alii in ignem iniecti, alii in maris profundum demersi, atque aliis, aliisque modis interfecti ne sepultura quidem iuxta eorum instituta, et mores digni sunt habiti; sed illorum corporibus combustis, cineres in aerem dispersae, vel in mare proiectae fuerunt.

Et haec quidem in universa provincia contra Christianos gesta sunt; florebant vero maxime (Martyres) in Phoenicia, Syria, Aegypto, Thebaide, Africa, ac Maurorum gente. Verum, quum claros hujusmodi provinciarum Christi Athletas nominatim recensere, ipsorumque multitudinem, imo varios cruciandi, necandique modos enumerare comperissem difficile esse, ac omnino impossibile, paucorum quorumdam perillustrium mentionem faciam.

Λου·

Lu-

Λουκιανὸς ἐξ Αντιοχειας πρεσβυτερος τον παντα βιον αριςος, ϗ περι λογους ευδοκιμωτατος γεγονως, εν Νικομηδεια, Βασιλεως επιπαροντος, αχθεις δεσμωτηριον οικειν καταχρινεται: κὰν τουτω διαγων τη των αναγκαιων ενδεια λιμοκτονηθεις μετηλλαξε την ζωην: ϗ ὁυτος μεν ἐξ Αντιοχειας της κατα την Κοιλην Συριαν.

Των δ'επι Φοινικης Μαρτυρων, Τυρραννιων Επισκοπος της κατα Τυρον Εκκλησιας πρωτιςος ην, Πρεσβυτερος τε της κατα Σιδωνα Ζηνοβιος, ϗ ετι Σιλβανος των αμφι την Εμεσσαν Εκκλησιων Επισκοπος: θηριων δ'ὁυτος μεθ' ἑτερων επ' αυτης Εμεσσης εγεγονει βορα, αμφω δε οἱ προειρημενοι επ' Αντιοχειας του του Θεου λογου μεχρι θανατου εδοξασαν; ὁ μεν θαλαττιοις παραδοθεις βυθοις ὁ Επισκοπος, ὁ δε ιατρων αριςος Ζηνοβιος ταις κατα των πλευρων επιτεθεισαις

αυ-

Lucianus Antiochiae presbyter toto vitae cursu sanctissimus, atque eruditissimus, Nicomediam, qua in urbe Imperator erat, perductus, ad degendam vitam in vinculis damnatus est; ilique commoratus, ob rerum necessariarum inopiam fame enectus e vita excessit; et hic quidem ex Antiochia apud Coelesyriam.

Phoeniciae vero Martyrum princeps erat Tyrannio Ecclesiae Tyri Antistes, ac Zenobius Presbyter Sidonis, nec non Silvanus Ecclesiarum circa Emisam Episcopus: et hic quidem in ipsa urbe Emisa una cum aliis bestiarum esca factus est; praelaudati vero ambo Antiochiae verbum Dei usque ad mortem glorificarunt, in maris profundum demersus quidem Episcopus, Zenobius vero Medi-

co-

αυτῳ καρτερως εναποθανων βασανοις.

Των δ' επι Παλαιςινης Μαρτυρων Σιλβανος Επισκοπος Γαζης κατα τα εν Φαινοι χαλκου μεταλλα, συν ἑτεροις ἑνος δεουσι τον αριθμον τεσσαρακοντα, την κεφαλην αποτεμνεται. Αιγυπτιοι τε αυτοθι Πηλευς, και Νειλος Επισκοποι μεθ' ἑτερων την δια πυρος ὑπεμειναν τελευτην· και Παμφιλος δε τοτε πρεσβυτερος ων Καισαρειας της κατα Παλαιςινην θειῳ Μαρτυριῳ κατακοσμειται λαμπρως αγωνισαμενος.

Των δ' επ' Αλεξανδρειας, καθ' ὁλης τε της Αιγυπτου, ϗ Θηβαΐδος διαπρεπως τελειωθεντων εν πρωτοις ην Πετρος αυτης Αλεξανδρειας Επισκοπος, και των συν αυτῳ Πρεσβυτερων Φαυςος, ϗ Διος, ϗ Αμμωνιος τελειοι Χριςου Μαρτυρες, Φιλεας τε, ϗ Ἡσυχιος, ϗ Παχυμιος
και

corum praestantissimus ungulas latera illius excarnificantes fortiter perferendo mortuus.

Ex Palaestinae Martyribus Silvanus Gazae Episcopus ad aeris metalla in Phaeno una cum aliis undequadraginta capite plexus est. Illic quoque in flammas iniecti supremum vitae diem egerunt cum aliquot aliis Peleus, ac Neleus Aegypti Antistites: tunc et Pamphylus Caesareae in Palestina Episcopus post illustria fidei certamina divini Martyrii corona est ornatus.

Inter illos vero, qui Alexandriae, ac per totam Aegyptum, et Thebaidem gloriosam mortem subierunt, in primis recensendus est Petrus ipsius Alexandriae Episcopus, et cum eo Presbyteri Faustus, Dius, atque Ammonius praeclari Christi
Mar-

και Θεοδωρος των κατ᾽ Αιγυπτον Εκκλησιων Επισκοποι.

Κατα τον αυτον χρονον πολιχνην τινα κατα την Φρυγιαν κειμενην, ὁτι δη πανδημοι παντες ὁι ταυτην οικουντες Χριστιανους σφας ὡμολογουν, παραλαβοντες οἱ στρατιωται, πυρ τε ὑφαψαντες, κατεφλεξαν αυτους ἁμα γυναιξι, και νηπιοις, τον Χριστον επιβοωμενους. Και τις ἑτερος ῥωμαικης αξιας επειλημμενος, Αδαυκτος τ᾽ ονομα, γενους των παρ᾽ Ιταλοις επισημων, της πρωτης παρα βασιλευσι τιμης αξιουμενος, διαπρεψας τοτε τῃ εις Χριστον αδιατρεπτῳ, και ακλινει ὁμολογιᾳ, τοτε Μαρτυριου διαδηματι κατεκοσμηθη, γενναιως τον αγωνα διηνυκως.

Και τις ἱερα, και θαυμαστια γυνη, πλουτῳ, και γενει, και ευδοξιᾳ παρα πασι Αντιοχευσι βε-

Martyres; insuper Phyleas, Hesychius, Pachumius, et Theodorus diversarum Aegypti Ecclesiarum Episcopi.

Sub illud temporis quum oppiduli cuiusdam in Phrygia incolae omnes publice se Christianos profiterentur, milites oppidulum cingendo, ac ignem ipsi admovendo illos una cum mulieribus, ac infantibus Christum inclamantes cremarunt. Et quidam alius Romanam dignitatem adsequutus, cui nomen Adauctus, ex nobilissimo in Italia genere ortus, primo apud Reges honore dignatus, firma, atque constanti Christi confessione illustris, quum forti animo certamen absolvisset, Martyrii corona decoratus est.

Tum etiam mulier quaedam pia, atque admiranda, opibus, genere, ac bona fa-

βεβοημενη, παιδων ξυνωριδα παρθενων διαπρεπων αναθρεψαμενη, επει δε πολυς ο περι αυτας κινουμενος φθονος λανθανουσας τε, και εν αλλοδαπη διατριβουσας επι την Αντιοχου εκαλει, δικτυων δε ηδη στρατιωτικων εισω περιεβεβλητο, εν αμηχανοις εαυτην τε, και τας παιδας θεασαμενη, και τα εξ ανθρωπων λογισαμενη δεινα, πορνειας τε απειλην μηδ ακροις ωσιν ακουειν ανασχομενη, αλλα και το δουλευσαι δαιμοσι παντων θανατων, και πασης απωλειας χειρον φησασα ειναι, μιαν εαυτη, και ταις θυγατρασιν υπετιθετο λυσιν τουτων απαντων, την επι τον Κυριον καταφυγην. Και δη την γνωμην ομου συνθεμεναι, τα τε σωματα περισταλειται κοσμιως, επι μεσης γενομεναι της οδου, επι παραρρεοντα ποταμον ο αυτας ηκοντισαν.

ma inter omnes Antiochenas percelebris, quae duas praeclaras filias Virgines educaverat; postquam maxima invidia in eas excitata latentes, atque extero in loco vitam degentes Antiochiam evocavit, quum in militares laqueos iam incidissent, nullius consilii se suasque filias videns, ac quaedam huiusmodi virorum facinora recogitans; stupri vero minas ne summis quidem auribus audire passa, ac servire daemonibus quavis morte, ac omni prorsus perditione peius esse autumans; unum sibi, ac filiabus suis proposuit haec omnia vitandi remedium, ad Dominum scilicet confugere. Quum igitur idem consilium unanimiter cepissent, uti ad medium itineris pervenerunt, corporibus decenter compositis, praecipiti saltu in profluentem

A'ι tem

Αἱ δε μεν ουν ἑαυτας, αλλην δ' επ' αυτης Αντιοχειας ξυνωριδα παρθενων, τα παντα θεοπρεπων, ϗ αληθως αδελφων, επιδοξων μεν το γενος, λαμπρων δε τον βιον, νεων τους χρονους, ὡραιων το σωμα, σεμνων την ψυχην, ευσεβων τον τροπον, θαυμαστων την σπουδην, θαλαττιοις βυθοις παρεδοσαν οἱ των δαιμονων θεραπευται.

Τι δε χρη νυν επ' ονοματος των λοιπων μνημονευειν, ϗ το πληθος των ανδρων αριθμειν, ϗ τας πολυτροπους αικιας αναζωγραφειν των θαυμασιων Χριστου Μαρτυρων, τοτε μεν πελεκει αναιρημενων, οἱα γεγονε τοις επ' Αραβιας, τοτε δε τα σκελη κατεαγνυμενων, οἱα τοις εν Καππαδοκιᾳ συμβεβηκε· ϗ ποτε μεν κατα κεφαλης εκ των ποδων εις ὑψος αναρτωμενων, ϗ μαλθακου πυρος ὑποκαιομενου τῳ παραπεμπομενῳ καπνῳ της φλεγο-

με-

tem fluvium se coniecerunt.

Atque hae quidem seipsas submerserunt; alias vero duas Antiochiae Virgines in omnibus divinum quid praeseferentes, et vere germanas, genere nobiles, vita illustres, aetate florentes, forma egregias, animo graves, moribus pias, studio admirabiles, in profundum abiecerunt daemonum ministri.

Quid est autem opus reliquorum nominatim mentionem facere, ac virorum multitudinem numerare, nec non varios, et multiformes cruciatus describere admirandorum Christi Martyrum, quorum alii securi percussi, ut iis, qui in Arabia passi sunt, factum est; aliorum crura confracta, ut iis, qui in Cappadocia; alii, pedibus in caput evectis, humidisque lignis succen-

cen-

μενης ὑλης αποπνιγομενων, ὁια τοις εν Μεσοποταμιᾳ επηνεχται, ποτε δε ῥινας, ϗ ωτα, ϗ χειρας ακρωτηριαζομενων, τα τε λοιπα του σωματος μελη, και μερη κρεουργουμενων, ὁια τα επ' Αλεξανδρειας ην· τι δει των επ' Αντιοχειας αναζωπυρειν την μνημην, εσχαραις πυρος, ουκ εις θανατον, αλλ' επι μακρᾳ τιμωριᾳ κατοπτομενων, ἑτερων δε θαττον την δεξιαν αυτων πυρι καθιεντων, η της εναγους θυσιας εφαπτομενων, ὡν τινες την πειραν φευγοντες πριν ἁλωναι, ϗ εις χειρας των επιβουλων ελθειν αφ' ὑψηλων δωματων ἑαυτους κατεκρημνισαν του θανατου ἁρπαγμα θεμενοι της των δυσσεβων μοχθηριας.

censis fumo ex inflammata materia transmisso suffocati, ut qui in Mesopotamia; alii naribus, vel auribus, vel manibus mutilati, ceteris corporis membris, ac partibus, in frusta concisis, ut iis, qui Alexandriae? Quid refert illos in memoriam redigere, qui visi sunt craticulis ignitis Antiochiae imponi, non ut mortem, sed ut longiores subirent cruciatus; vel eos, qui celerius dexteram igni immittebant, quam impias contingerent victimas, quorum alii periculum fugientes antequam caperentur, ac in manus insidiatorum inciderent, e sublimibus domorum tectis se praecipites dederunt, mortem lucrum rati propter impiorum malitiam.

Τα φρικτα δε ακοαις κατα τον Ποντον επασχον ἑτεροι, καλαμοις οξεσι τοιν χεροιν εξ α-

κρων

Horrenda auditu passi sunt in Ponto alii acutis calamis manuum digitos a sum-

mis

κρων ονυχων τους δακτυλους διαπειρομενοι, και αλλοι πυρι μολιβδου διατακεντος βραζουσῃ ϗ πεπυρακτωμενῃ τῃ ὑλῃ τα νωτα καταχεομενοι, και τα μαλιϛα αναγκαιοτατα του σωματος μερη κατακοπτωμενοι· δια τε των απορρητων ἑτεροι μελων, και μερων αισχρας, και ασυμπαθεις, και ουδε λογῳ ῥητας ὑπειμενον παθας.

Τα δ' ουν των συμφορων εσχατα ὁτε δη λοιπον οἱ κατα πασαν επαρχιαν αρχοντες απειρηκοτες επι τῃ των κακων ὑπερβολῃ, ϗ προς το κτεινειν αποκαμοντες επι το νομιζομενον αυτοις χρηϛον ετραποντο, ϗ φιλανθρωπον τηνικαυτα οφθαλμους εξορυττεσθαι, ϗ τοιν σκελοιν πηρουσθαι θατερου προσεταττοντο. Ταυτα γαρ ουν αυτοις τα φιλανθρωπα, και των καθ' ἡμων τιμωριων τα κουφοτατα, ὡς τε ηδη ταυτης ἑνεκα της των ασεβων φιλανθρωπιας ουκ ετι ειναι δυνατον εξειπειν το πληθος των

ὑπερ

mis usque unguibus transfixi; alii plumbo ignis vi liquefacto, ac fervida candente materia terga aduri aspiciebantur, ac etiam corporis partes magis necessarias; alii denique viscera, ac pudendas partes foedis, ac inexplicabilibus angoribus sine ulla commiseratione conficiebantur.

Hisce autem tormentis non prius est finis impositus, quam universae Provinciae Praefecti his malorum excessibus quidquam proficere desperarunt, ac caedibus fessi ad clementiam, ut ipsi putabant, atque humanitatem conversi praeceperunt, ut exinde Christianis vel oculi eruerentur, vel alterutrum ex cruribus mutilaretur. Haec igitur fuit illorum humanitas, atque haec maxima tormentorum in nos lenitas, adeo ut huiusmodi

im-

ὑπερ παντα λογον τους μεν δεξιους ορθαλμους ξιφει προτερον εκκοπτομενων, ϗ πυρι καυτηριαζομενων, τους δε λαιους ποδας αυθις κατα των αγκυλων καυτηρησιν αχρειωμενων μετα ταυτα τοις κατ' επαρχιαν χαλκου μεταλλοις ουχ' ὑπηρεσιας τοσουτου, οσον κακωσεως και ταλαιπωριας ἑνεκεν καταδικαζομενων.

impiorum hominum benignitatis ergo fieri nequeat, ut multitudo eorum recenseatur, quibus oculi dextri gladio primum effossi, deinde cauterio adusti, ac eorum, qui sinistro pede candente ferro debilitati inutiles facti sunt, et postea ad metalla, quae in Provincia erant non tam operis faciendi, quam vexationis, ac molestiae caussa damnati.